Sgiliau Hanfodol Cymru

CYMHWYSO RHIF

Nodiadau pwysig:

1. Mae pob lefel o'r sgil yn ymgorffori'r lefelau blaenorol ac yn adeiladu arnyn nhw.
2. Rhaid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â'r dogfennau 'Ymhelaethu ar ofynion y dystiolaeth' a 'Diffiniadau Gorfodol Cymhwyso Rhif' sy'n rhoi manylion mandadol am bob cydran ac sy'n rhan hanfodol o'r safonau.

Lefel 1

Mae hyn yn golygu dangos eich bod yn gallu:

- defnyddio sgiliau rhif a data rhifiadol a gwybodaeth rifiadol i fynd i'r afael â phroblem neu dasg
- gwneud cyfrifiadau
- dehongli'ch canlyniadau a chyflwyno'ch canfyddiadau.

Rh1.1 Deall data rhifiadol

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

Rh1.1.1
Deall a disgrifio o leiaf un broblem neu dasg ymarferol benodol yn ymwneud ag ystod o ddata rhifiadol a gwybodaeth rifiadol.

Rh1.1.2
Cytuno gyda pherson priodol sut y byddwch yn mynd i'r afael â'r dasg.

Rh1.1.3
Cael data rhifiadol a gwybodaeth rifiadol sy'n berthnasol o ddwy ffynhonnell o leiaf i ateb pwrpas eich tasg.

Mae'n rhaid i'ch ffynonellau gynnwys o leiaf **un** tabl, siart, graff neu ddiagram.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- wirio gyda pherson priodol eich bod chi'n deall y broblem neu'r dasg a chytuno sut y byddwch yn mynd i'r afael â hi
- darllen, deall a chael hyd i wybodaeth mewn tablau, diagramau, siartiau a graffiau syml
- darllen a deall rhifau wedi eu cyflwyno mewn ffyrdd gwahanol yn cynnwys rhifau mawr, mewn ffigurau neu eiriau, ffracsiynau syml, degolion, canrannau, cymarebau a rhifau negyddol
- casglu a chofnodi data o arsylwadau manwl gywir
- darllen graddfeydd ar offer mesur cyfarwydd gan ddefnyddio unedau bob dydd
- defnyddio graddfeydd ar ddiagramau i ddarganfod a dehongli gwybodaeth
- defnyddio siâp a gofod i gofnodi mesuriadau a gwneud arsylwadau.

Rh1.2 Gwneud cyfrifiadau

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

Rh1.2.1
Defnyddio dulliau priodol i gael y canlyniadau sydd eu hangen arnoch chi a disgrifio'r dulliau ddefnyddioch chi.

Rh1.2.2
Defnyddio'r data a'r wybodaeth rydych chi wedi eu cael i wneud cyfrifiadau sy'n berthnasol i'ch tasg yn ymwneud â:

a) niferoedd neu feintiau
b) graddfeydd neu gyfrannedd
c) trafod ystadegau.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- ganfod a defnyddio dulliau a chyfrifiadau addas i'ch tasg
- gweithio i'r lefelau cywirdeb a roddwyd i chi
- adio a thynnu rhifau cyfan a degolion syml gan ddefnyddio cyfrifiannell a heb ddefnyddio cyfrifiannell
- lluosi a rhannu degolyn syml â rhif cyfan, gan ddefnyddio cyfrifiannell a heb ddefnyddio cyfrifiannell
- cofio ffeithiau am luosi hyd at 10x10 a gwneud y cysylltiad â ffeithiau am rannu
- deall a darganfod ffracsiynau a chanrannau syml
- adnabod cyfwerthoedd rhwng ffracsiynau cyffredin, canrannau a degolion, a defnyddio rhain i ddarganfod cyfrannau o rifau cyfan
- adio, tynnu, lluosi, rhannu a chofnodi symiau o arian
- darllen, mesur a chofnodi amser mewn fformatau cyffredin ar gyfer dyddiad ac amser
- dewis a defnyddio unedau ac offer priodol i amcangyfrif, darllen, mesur a chymharu hyd, pwysau, cynhwysedd, amser a thymheredd
- cyfrifo o fewn system drwy
  - adio a thynnu unedau mesur cyffredin
  - newid unedau mesur yn y system
- gweithio allan nodweddion amrywiaeth o siapiau yn cynnwys perimedr, arwynebedd a chyfaint
- darlunio siapiau 2D mewn gwahanol leoliadau gan ddefnyddio gridiau
- defnyddio cymarebau a chyfrannedd
- defnyddio tebygolrwydd (gan ddefnyddio ffracsiynau, degolion a chanrannau) i ddangos bod rhai digwyddiadau yn fwy tebygol o ddigwydd nag eraill
- darganfod cyfartaledd (cymedr) hyd at 10 eitem
- darganfod amrediad hyd at 10 eitem
- cyfrifo'n effeithlon gan ddefnyddio rhifau cyfan, ffracsiynau a degolion
- defnyddio ffyrdd gwahanol o wirio'ch dulliau a'ch cyfrifiadau
- canfod a chywiro unrhyw wallau
- gwirio bod eich canlyniadau yn gwneud synnwyr.

Rh1.3 Dehongli canlyniadau a chyflwyno canfyddiadau

Mae'n rhaid i chi roi tystiolaeth eich bod chi'n medru:

Rh1.3.1
Cyflwyno'ch canfyddiadau gan ddefnyddio siartiau, graffiau, neu ddiagramau.

Rh1.3.2

Disgrifio'r hyn mae'ch canlyniadau yn ei ddweud wrthych ac esbonio sut maen nhw'n ateb pwrpas eich tasg.

Er mwyn dangos eich bod chi'n gymwys, mae angen i chi wybod sut i:

- ddehongli canlyniadau eich cyfrifiadau
- dangos sut mae'ch canlyniadau yn perthyn i'r broblem neu'r dasg
- canfod a disgrifio mwy nag un ffordd briodol o gyflwyno'ch canfyddiadau i gynulleidfa gyfarwydd benodol, gan gynnwys y defnydd o siartiau neu ddiagramau
- defnyddio dulliau priodol i gyflwyno'ch canfyddiadau gan gynnwys siart neu graff, a diagram, a defnyddio'r unedau cywir
- labelu'ch gwaith yn gywir
- disgrifio'r hyn mae eich canlyniadau yn ei ddweud wrthych ac egluro sut maen nhw'n ateb pwrpas eich tasg.

Datganiad mynediad
Efallai na fydd ymgeiswyr ag anableddau penodol yn gallu dangos eu bod yn gymwys drwy gyflwyno yr holl dystiolaeth yn y dull a nodir yn y safonau hyn.

Ar gyfer yr ymgeiswyr hyn gellir gwneud addasiadau rhesymol i ofynion y dystiolaeth lle bo hynny'n briodol. Mewn rhai achosion, mae'n bosib y gellir caniatáu eithrio. Ceir manylion pellach am addasiadau rhesymol ac eithrio ar gyfer ymgeiswyr ag anableddau penodol mewn dogfen ar wahân ar ymhelaethu.